

3. Ільченко Г. А. Інклюзивний підхід як основа освіти для дітей. «Ідеї гуманної педагогіки та сучасна система інклюзивного навчання : зб. матер. Всеукр. науково-метод. конференції, присвяченої 97-річчю від дня народження В.Сухомлинського», 29-30.09.2015 / уклад. О. Е. Жосан. – Кіровоград : Ексклюзив-систем, 2015. – 150 с.
4. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка / Т. І. Поніманська. – К. : Академвидав, 2004. – 456 с.
5. Селіванова С. М. Гра як засіб розвитку взаємин дітей дошкільного віку / С. М. Селіванова // Роль та місце психолого-педагогічної підготовки а професійному розвитку та становленні особистості сучасного фахівця в умовах євроінтеграції. – Хмельницький : ХНУ, 2012. – С. 68-70.
6. Степанова О. А. Дидактические игры на уроках в начальной школе: Методическое пособие / О. А. Степанова, О. А. Рыдзе. – М. : ТЦ Сфера, 2003.
7. Сухомлинский В. А. Сердце отдаю детям / В. А. Сухомлинский. – Минск : Нар. асвета, 1981. – 270 с.
8. Сухомлинська О. В. Школа Сухомлинського у Павлиші – погляд крізь призму часу: науково-популярне видання / О.В. Сухомлинська. – К. : Педагогічна думка, 2013. – 124 с.
9. Ярмошук І. Інклюзивне навчання в системі освіти / І. Ярмошук // Шлях освіти. – 2009. – № 2. – С. 24-28

ІНТЕРАКТИВНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ЦІННІСНО-СМИСЛОВОЇ ГОТОВНОСТІ МАГІСТРІВ ДО ТЮТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ася Сучану

канд. пед. наук

Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Україна

Сьогодні кожний студент знаходиться під впливом сучасних інноваційних технологій, є активним споживачем медіа-контенту у вербальній та аудіовізуальній формах, що впливають на свідомість людини, формують її світогляд, життєві та культурні цінності. Пріоритетним напрямом реформування системи навчання в сучасній вищій школі і є розробка моделі динамічної системи, в умовах якої засобами інтерактивності можливе формування в студентів ініціативності, самостійності, толерантності, здатності до успішної соціалізації в суспільстві та активної адаптації до сучасних умов життя. Явище інтерактивності розширює здатність роботи у взаємодії, навчання у режимі бесіди, діалогу, дії. Інтерактивний є той метод, в котрому суб'єкт навчання є

безпосереднім «активним» учасником освітнього процесу, створюючи власне навчальне середовище.

В сучасній педагогічній науці «інновація» розглядається як актуалізація розвитку професійної креативності майбутнього педагога через інтерактивні форми активізації цього процесу. На практиці здебільшого це здійснюється через застосування тренінгів, ділових ігор тощо. При цьому суть інтерактивних методів навчання – в орієнтації на мобілізацію пізнавальних сил і прагнень студентів, на пробудження інтересу до пізнання, становлення власних способів діяльності, розвитку вміння концентруватися на творчому процесі і отримувати від цього задоволення.

Вивчення і узагальнення творчого досвіду вітчизняних вищих шкіл переконує в тому, що як один із способів розвитку продуктивного мислення студентів у процесі професійно орієнтованої діяльності ці методи дозволяють не просто відтворити, засвоєні у ВНЗ знання, а й сформувати пізнавальну самостійність, розвинути вміння мобілізувати необхідні творчі здібності і реалізувати себе, зробивши власний вибір.

Інтерактивні технології навчання включають в себе чітко спланований очікуваний результат навчання, окремі інтерактивні методи і прийоми, що стимулюють процес пізнання та розумові і навчальні умови й процедури, за допомогою яких можна досягти запланованих результатів. На відміну від методик, інтерактивні навчальні технології не застосовуються для виконання певних навчальних завдань; своєю структурою вони визначають кінцевий результат. Найбільш відомими щодо форм організації навчальної діяльності виділяють інтерактивні технології кооперативного навчання (робота в парах, «карусель», «акваріум», робота в малих групах), інтерактивні технології колективно-групового навчання («відкритий мікрофон», «мозковий штурм», «навчаючись вчуся» «незакінчене речення»), технології ситуативного моделювання (імітаційні ігри, рольова гра, драматизація), технології опрацювання дискусійних питань та інші.

Ефективність застосування інтерактивних технологій має сенс, якщо матиме місце використання певної адаптивної перехідної системи навчання, яка б передбачала, передусім традиційну систему навчання та містила сучасні інновації у вигляді інтерактивних форм на основі інформаційно-комунікаційних технологій.

Аналізуючи процес навчально-дослідної роботи студентської аудиторії в інноваційних умовах, зазначимо, що використання інтерактивних технологій істотно впливає на ступінь сформованості у студентів високої внутрішньої та зовнішньої мотивації, активності у інформаційно-пізнавальній операційно-діяльнісній, креативно-рефлексивній, оціночній діяльності, що виявляється у самовизначеності та самореалізації особистості майбутніх викладачів. Система

інтерактивних занять, що базується на презентації своєї позиції, розвиває у майбутнього викладача готовність відстоювати свої переконання, уміння «передавати потрібну думку», «заряджати своєю ідеєю», «внутрішнім енергетизмом» тощо. При цьому взаємодія педагога і студента виявляється у процесі «конструювання бар'єрів і проектування шляхів їх спільного подолання» [2, с. 206].

До того ж інноваційні підходи здійснюються також у практиці застосування тренінгів, зважаючи на оригінальність їх програм, адаптованість щодо суб'єктів діяльності тощо. Оптимально ефективні можливості в цьому плані має позиційно-рольовий тренінг, оскільки дозволяє магістрантам під час аналізу педагогічних ситуацій з точки зору позицій різних «персонажів», тобто суб'єктів навчання, активізувати здатність щодо вибору рішення, формувати відкритість до змін, прогнозування тощо як надзвичайно важливі якості, необхідні професійно мобільному фахівцю. Так, знаходячись у позиції викладача, магістрант демонструє: свою інтерпретацію ситуації в цілому, власні дії у цій ситуації, їх мету, зміст, емоційне ставлення, свої почуття. В цій позиції «студент» має з'ясувати для себе у чому смисл особистої позиції у цій ситуації, пояснення (усвідомлення) цієї ситуації і мети, що ставиться, потенційні дії, вибір оптимального варіанту виходу із ситуації, ставлення до всіх учасників ситуації, власний емоційний стан [3].

Відмітимо, що під інтерактивними дидактичними стратегіями розуміємо конкретні орієнтири, що стосуються регулювання різноманітних і змістовних стосунків учасників зазначеного процесу, оскільки за характером власного існування вони мають суб'єктивний характер, з'ясування провідних тенденцій навчання майбутніх педагогів; розв'язання суперечностей процесу навчання, умов досягнення успіхів у навчально-виховному процесі, визначення основних положень, на які засноване викладання навчальних дисциплін у вищих навчальних закладах; визначення змісту, методів і форм навчальної діяльності тощо.

Відмітимо, що викладач, націлений на використання в своїй педагогічній діяльності тьюторської технології, повинен на основі зазначених складових розробити методичне забезпечення тьюторської діяльності, що, на нашу думку, має складовими: по перше, нормативно-організаційне забезпечення – навчально-методична документація, що регламентує діяльність тьютора в конкретно визначений період (робочий навчальний план, програма діяльності тощо); по-друге, інструктивно-методичне забезпечення – пояснювально-інструкційна документація, що забезпечує ефективне включення студентів у навчальний процес із тьюторським супроводом на всіх етапах його здійснення (інструкції та методичні рекомендації (форум, чат, тьюторіал тощо), методичні матеріали для студентів із питань виконання різних видів навчальної діяльності (тестування,

написання есе, проектна діяльність тощо); по-третє, навчально-ресурсне забезпечення – друковані, електронні та програмні ресурси, що передбачено для використання безпосередньо під час навчання (друковані та електронні посібники, матеріали лекцій, презентацій, тренажери, тестувальні програми тощо).

Використання технології навчання з тьюторським супроводом веде до якісних змін діяльності студентів під керівництвом тьютора. Перш за все, це стосується введення в процес навчання специфічних організаційних форм навчання, методів, способів, прийомів та засобів його здійснення. Так, наприклад, використання комп'ютерних мультимедійних технологій призводить до істотної модернізації форм занять інформаційно-методичного блоку.

Досвід переконує, що навчально-ресурсне забезпечення тьюторської діяльності є найбільш чисельним та різноплановим. Воно має забезпечувати реалізацію цілісності проектованої тьютором педагогічної діяльності, яка проявляється у єдності освітньої мети, змісту, дидактичного процесу, форм організації навчання тощо. Завданням тьютора виступає педагогічно вмотивований підбір форм і методів організації навчально-виховної діяльності, враховуючи індивідуальні особливості студентів, таким чином реалізуючи принцип студентоцентрованого навчання.

Принагідно зазначимо, що найефективнішим способом відтворення набутих знань, вмінь та навичок залишається практична реалізація потенціалу студента в період асистентського стажування. Йдеться про форми організації навчально-виховної діяльності, що стосуються безпосередньо тьюторської практики. А саме: *індивідуальна або групова тьюторська консультація (бесіда), тьюторіал, тьюторінг, тренінг, «освітня подія», коучинг, вебінар, асистентське стажування (тьюторська практика)*. До прикладу деяких тренінгових завдань-вправ, спрямованих на опрацювання магістрантами «бар'єрів-комунікації» зі студентами наведемо вправи «захоплення ініціативи в діалозі (за розробленим алгоритмом), «чарівне слово» (в чому полягає «секрет» того, щоб студент повірив у щирість тьютора), «вибір стратегії поведінки» майбутнього тьютора у конфліктній ситуації навчального спілкування зі студентом (опрацювання найбільш типових стратегій – «ухилення», «компромісу», «співробітництва»), «самооцінний лист сформованих тьюторських умінь» (за запропонованою експериментатором шкалою).

З огляду на зазначене, тьютор створює освітнє середовище, яке дозволяє не лише отримувати знання, вміння та навички, а й вирішувати реальні проблеми у своїй діяльності, навчаючись у гнучкому режимі.

Методичний супровід до діяльності магістрантів щодо здійснення тьюторства є динамічною системою, реалізується через педагогічно

вмотивований добір змісту, форм, методів з урахуванням дидактичних принципів.

Література:

1. Колесник Л. В. Використання інтерактивних технологій навчання у формуванні професійної самооцінки студентів – майбутніх учителів початкової школи / Л. В. Колесник // Український педагогічний журнал. – 2015. – № 3. – С. 170-178.

2. Михайлюк І. Р. Актуальні аспекти професійної підготовки магістрів ВТНЗ України до педагогічної діяльності / І. Р. Михайлюк // Вісник Прикарпатського університету / гол.ред. В. М. Головчак. – Івано-Франківськ : Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2008. – Вип. XIX-XX. – С. 206-215.

3. Прокопів Л. Інформаційні технології навчання / Л. Прокопів. – Івано-Франківськ, 2014. – 160 с.

ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА: ДІАЛОГ КУЛЬТУР

Єлизавета Таку

студентка III курсу

педагогічний факультет

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Науковий керівник – доц. Звєкова В.К.

Україна як полінаціональна, поліконфесійна, полімовна, полікультурна держава забезпечує поліетнічний характер українського суспільства на основі проголошення рівноправного співіснування людей незалежно від їх раси, мови, релігійних та інших переконань; створення умов для вільного розвитку національно-культурного життя української нації в цілому та всіх етнічних спільнот, які проживають в Україні; підтримання атмосфери взаєморозуміння та взаємоповаги між представниками різних національностей; спрямування педагогічних зусиль на виховання у юного покоління патріотизму, толерантного, шанобливого ставлення до культур різних етнічних спільнот, формування культури міжетнічного та міжособистісного спілкування; запобігання та протидії міжетнічній ворожнечі. Зазначені пріоритети українського демократичного поліетнічного суспільства є визначальними в полікультурній освіті.

Полікультурна освіта як наукова проблема розглядається в зарубіжних концепціях мультикультурної освіти (Д. Бенкс та ін.), міжкультурної освіти (П. Бателаан, Г. Ауернхаймер, В. Нике та ін.), глобальної освіти (Р. Хенві),